

Elektroenergiýa (ýa-da elektrik energiýasy), generator tarapyndan elektrik toruna berilýän ýa-da sarp ediji tarapyndan tordan alnan elektrik energiýasynyň mukdaryny kesgitlemek üçin tehnologiýada we gündelik durmuşda giňden ulanylýan fiziki adalga. Elektrik energiýasyny öndürmek we sarp etmek üçin ulanylýan esasy ölçeg birlik- bu kilowatt-sagatdyr (we onuň birligine kratny birliklerdir). Has takyk düşündiriş üçin naprýaženiýe, ýygylk we fazalaryň sany (üýtgeýän tok üçin), nominal we iň ýokary elektrik togy ýaly görkezijiler ulanylýar.

Elektrik energiýasy, şeýle hem lomaý bazara gatnaşyjylar (energiýa satyn alýan kompaniýalar we uly lomaý sarp edijiler) tarapyndan ony öndürýän kompaniýalardan we energiýa satuw kompaniýalaryndan satyn alynýan önümdir. Halkara söwdasynda elektrik energiýasynyň bahasy, adatça bir kilowat sagatda sentde ýa-da müň kilowatt-sagatda dollar bilen aňladylýar. Elektrik energiýasy: Önümçiliginiň, iberilmeginiň, paýlanyşynyň we sarp edilişiniň tehnologiiki prosesinde ulanylýan naprýaženiýeniň täsiri astynda elektromagnit meýdanynyň iş etmek ukyby.

Dünýädäki elektroenergiýa önümçiliginiň dinamikasy (ýyl - mlrd kwt*sag)

1890 — 9
1900 — 15
1914 — 37,5
1950 — 950
1960 — 2300
1970 — 5000
1980 — 8250
1990 — 11800
2000 — 14500
2005 — 18138,3
2007 — 19894,9
2013 — 23127
2014 — 23536,5
2015 — 24255
2016 — 24816

Dünýäde iň köp elektrik energiýasyny öndürýän ýurtlar degişlilikde dünýä önümçiliginiň 24% we 18% düzýän Hytaý we ABŞ, şeýle hem önümçiligi ondan 4 esse pes bolan ýurtlar - Hindistan, Russiýa we Ýaponiýa. 2012-nji ýyldan bäri Hytaý ýyllyk elektrik energiýasyny öndürmekde öňdeligi eýeläp gelýär. 2016-njy ýylda 6,14 trillion kWt energiýa öndürip, dünýä önümçiliginde rekord derejä ýetdi.

Şadyýan SAPAROW
Türkmenistanyň Döwlet

energetika institutynyň talyby